

Bốn cũ soạn lại: Suy thoái kinh tế toàn cầu hồi 2

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Lịch sử thường hay tái diễn. Đây là một qui luật gần như bất di bất dịch và đang được áp dụng cho nền kinh tế toàn cầu hiện tại. Trong thập niên 30's thời đại khủng hoảng Great Depression, những chương trình kích thích kinh tế của Tổng Thống Roosevelt lúc đầu có nhiều hiệu quả, nhưng khi làn sóng chống thâm thủng ngân sách của thời đó tăng cao, chính quyền đã phải thắt chặt lại làm kinh tế đi xuống trầm trọng thêm và thất nghiệp vẫn ở mức cao kinh hoàng 20%. Chỉ đến khi Đệ Nhị Thế Chiến xảy ra, lúc đó nạn thất nghiệp mới được giải quyết nhờ gia tăng quân lực và kinh tế lúc đó mới phục hồi nhờ chiến tranh!

Cuộc Đại Suy Thoái kinh tế toàn cầu bắt đầu năm 2008 đang thấy có triển vọng tái diễn lại theo đúng bài vở tuồng tích của thời Great Depression gần 80 năm trước. Vì với những kích thích kinh tế tại Hoa Kỳ và Âu Châu, cũng như của Trung Hoa, nền kinh tế toàn cầu tương đối đã ổn định chút ít. Nhưng y như thời của Tổng Thống Roosevelt trước kia bị chống đối vì làm ngân sách thâm thủng, chính quyền Obama hiện nay cũng đang bị phe Cộng Hòa, cũng như thành phần quá khích cực hữu Tea Party, công kích kịch liệt vì ngân sách bị thâm thủng đến hơn 1000 tỷ Mỹ Kim cho năm 2009 và nhiều hơn nữa cho năm nay.

Phong trào Tea Party hiện đang lên như diều và có thể kiếm được nhiều ghế tại Quốc Hội kỳ bầu cử tháng 11 năm nay, đã làm đảng Cộng Hòa thiên về cực hữu nhiều hơn nữa, muốn ngăn chặn các chương trình kích thích kinh tế của Obama vì cho rằng số nợ quốc gia đã lên quá cao, không thể để cho đảng Dân Chủ chi tiêu quá tay và tăng thuế, điều tối kỵ của phe bảo thủ!

Aùnh hưởng của phong trào Tea Party và các chống đối dữ dội của đảng Cộng Hòa đã làm các chương trình chi tiêu và kích thích kinh tế của chính quyền Obama nhạt lại nhiều. Như gần đây việc Quốc Hội không

phê chuẩn chương trình giúp đỡ các người thất nghiệp kéo dài thêm nữa, sẽ làm hơn một triệu người đang ăn tiền thất nghiệp bị cắt. Ngoài chuyện ảnh hưởng trực tiếp đến những nhân công không kiếm được việc làm cả hơn hai năm nay, không còn được trợ cấp và sẽ đói rách, ảnh hưởng gián tiếp đến nền kinh tế chung sẽ là không ai dám tiêu xài nữa và làm kinh tế đi xuống thêm.

Hơn nữa Quốc Hội cũng không thông qua đạo luật để giúp các tiểu bang đang bị thâm thủng ngân sách tiểu bang. Đa số các tiểu bang hiện nay đều bị thâm thủng ngân sách trầm trọng cho tài khóa năm 2010, tiểu bang California bị nặng hơn hết, thiếu hụt cả vài chục tỷ Mỹ Kim. Theo luật, tiểu bang không có quyền chi tiêu nếu bị thâm thủng, không như liên bang, như thế các tiểu bang phải cân bằng ngân sách bằng cách cắt tối đa như chi tiêu về trường học, sa thải giáo viên, cắt các dịch vụ địa phương như cảnh sát, chữa lửa, nhà tù...

Dĩ nhiên những cắt giảm chi tiêu của hầu hết các tiểu bang sẽ làm kinh tế chung đi xuống và vòng lẩn quẩn xấu lại tiếp tục. Giáo viên, cảnh sát, lính chữa lửa, các nhân viên của tiểu bang bị mất việc sẽ không chi tiêu, làm giảm thuế thu được. Không thu được thuế lại làm ngân sách thâm thủng, tiểu bang lại còn khốn đốn hơn. Như thế những chương trình kích thích kinh tế của chính quyền liên bang chưa đi đến đâu sẽ bị vô hiệu hóa vì tiểu bang phải cân bằng ngân sách cắt giảm, làm kích thích kinh tế chung của toàn quốc không còn tác dụng như mong muốn.

Trong khi đó vấn đề nhà cửa là đầu dây mối nhợ cho cuộc Đại Suy Thoái năm 2008, vẫn chưa thấy được ánh sáng ở cuối đường hầm. Vì giá nhà vẫn đi xuống, nạn bỏ nhà trả lại cho ngân hàng vẫn cao, hơn nữa phong trào bỏ nhà lại có mồi gia tăng hơn vì dân chúng thấy bỏ nhà có lợi nhiều hơn.

Thí dụ như tại Florida, nhà mua 300,000 đô la mấy năm trước, bây giờ chỉ còn đáng giá 120,000 mặc dù vẫn còn công việc và có tài sản để trả tiền nhà, người chủ nhà thấy tại sao phải trả 3000 mỗi tháng, trong

khí bỏ cho foreclose, đi thuê chi mất 1000 lại thuê được nhà lớn và đẹp hơn! Hơn nữa vì số nhà cửa bị foreclosed quá nhiều, người chủ nhà không trả tiền mortgage mỗi tháng nữa vẫn có thể ở lì đến 2 năm sau, ngân hàng mới đuổi ra được vì có quá nhiều nhà foreclosed làm không xuể!

Hiện tượng này gọi là strategic foreclosure, người chủ nhà có khả năng trả tiền mortgage nhưng để cho foreclose vì có lợi hơn nhiều! Đây là lý do vấn đề nhà cửa tiếp tục bị nặng hơn vì foreclosure chỉ có tăng chứ không giảm. Những bất mãn của người dân khi thấy Wall Street và các ngân hàng được chính phủ cứu, các tay đại tư bản và bankers tiếp tục làm giàu, trong khi dân chúng bị mất tiền, phá sản... làm không ai thương sót gì các ngân hàng cho vay nữa! Để cho foreclosed nhà có lợi là dân chúng làm, ngân hàng lỗ lã cho đáng đời!

Những thống kê mới nhất cho thấy vấn đề nhà cửa là cột trụ cho kinh tế còn rất yếu kém và sẽ làm cho kinh tế Hoa Kỳ có mồi đi vào suy thoái kinh tế hồi 2 trở lại. Như con số nhà mới xây bán được tháng vừa qua xuống thấp nhất kỷ lục trong gần 50 năm qua! Lý do một phần là chương trình của chính phủ giúp người mua nhà được credit 8000 Mỹ Kim đã chấm dứt nên không ai muốn mua nhà nữa! Điều đó có nghĩa nếu không có chương trình kích thích của chính phủ, vấn đề nhà cửa lại sụp đổ ngay! Thông thường suy thoái kinh tế khởi đầu bằng vấn đề nhà cửa đi xuống sẽ mất vài năm mới phục hồi được. Với cuộc Đại Suy Thoái kinh tế như kỳ này và sụp đổ của nhà cửa kéo dài cũng như nạn foreclosure gia tăng dài dài, tam cá nguyệt vừa qua tăng 18.6%, muốn phục hồi kinh tế cũng sẽ phải mất thêm 5,6 năm hay cả chục năm cũng không chừng! Ngoài những dấu hiệu không lấy gì làm sáng sủa tại Hoa Kỳ, những diễn tiến gần đây tại Âu Châu cho thấy suy thoái kinh tế hồi 2 có thể đã bắt đầu tại vùng này và sẽ đi vào trầm trọng hơn.

Lý do là cuộc khủng hoảng về đồng euro trong mấy tháng qua, khởi đầu do việc các nhà đầu tư mất niềm tin

vào các quốc gia yếu kém trong khối thị trường chung Âu Châu như Hy Lạp, Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha, Ai Nhĩ Lan, Ý. Các xứ này chi tiêu quá tay, nợ ngập đầu và có triển vọng phá sản, quỵ nợ. Mặc dù Ngân Hàng Âu Châu đưa ra chương trình trị giá 1 trillion Mỹ Kim để cứu nguy, các xứ này vẫn bấp bênh và đồng euro mất giá nhiều, có thể sẽ đưa đến sự tan vỡ của khối euro trong tương lai. Phản ứng lại tình trạng này, các xứ Tây Âu tuyên bố là sẽ cắt giảm ngân sách, không chi tiêu nữa để cân bằng ngân sách. Ngay trong buổi họp gọi là G-20 của 20 quốc gia tân tiến tại Toronto thứ bảy 26 tháng 6 cuối tuần qua về kinh tế toàn cầu, các xứ này đưa ra đề nghị là sẽ cắt giảm thâm thủng ngân sách ít ra là một nửa cho đến năm 2013. Đặc biệt là xứ Anh, với tân thủ tướng David Cameron, tuyên bố sẽ cắt giảm chi tiêu và tăng thuế kỷ lục cho xứ này trong vòng 50 năm qua.

Điều này đi ngược với các chủ trương của chính quyền Obama của Hoa Kỳ là muốn các quốc gia khác theo Hoa Kỳ kích thích kinh tế thêm thay vì giảm chi tiêu, sẽ dễ làm suy thoái kinh tế toàn cầu trở lại. Nhưng sự thực là dù Hoa Kỳ có hô hào các quốc gia khác chi tiêu thêm để kích thích kinh tế toàn cầu, ngay chính Hoa Kỳ cũng đang cắt giảm nên không thuyết phục được ai khác!

Điều này có nghĩa từ đây đến cuối năm Hoa Kỳ và các quốc gia thuộc khối G 20, các xứ giàu nhất sẽ cắt giảm chi tiêu để giữ cho ngân sách khỏi thâm thủng thay vì tiếp tục kích thích kinh tế như trong gần 2 năm qua. Sự đồng thời cùng cắt giảm này sẽ đưa đến hậu quả thấy trước được là kinh tế toàn cầu sẽ chậm lại và dễ dàng đi vào suy thoái nặng thêm trong vòng mấy tháng đến.

Tuy Hoa Kỳ và Âu Châu, cũng như Nhật Bản nhiều phần sẽ đi vào suy thoái gọi là double dip recession từ đây đến cuối năm, mức ảnh hưởng lớn nhất đến kinh tế toàn cầu sẽ đến từ Trung Hoa. Vì nền kinh tế của xứ này trên danh nghĩa là đã thoát khỏi cuộc Đại Suy Thoái năm 2008, nhưng thực sự trông vậy nhưng không phải vậy. Vì Trung Hoa được tiếng là vẫn phát triển kinh tế trong

các năm 2008-2009 ở mức 9%, tuy ít hơn những năm trước nhưng vẫn là phát triển không phải suy thoái. Nhưng những con số đưa ra bởi chính quyền cộng sản Trung Hoa có thể chỉ là giả tạo.

Thực chất là chính quyền Trung Hoa bắt buộc phải tạo công ăn việc làm cho dân chúng, đã đưa ra những chương trình xây cất vĩ đại, nhưng không có giá trị thực tiễn. Như đã xây cả một thành phố cho vùng Tân Cương dự tính cho cả triệu dân ở, nhưng cả thành phố này không có một ai! Vì có người dân nào ở vùng này có tiền để vào mua nhà hay thuê chung cư với giá trả mỗi tháng gấp cả chục lần lương của họ! Hoặc biết bao những khu buildings vĩ đại trong các thành phố lớn của Trung Hoa, tài trợ bởi tiền của các ngân hàng quốc doanh của chính quyền Trung Hoa, cũng bỏ trống không có người vào thuê! Điều đó có nghĩa chương trình kích thích kinh tế của chính quyền tung ra năm 2009 trị giá 700 tỷ Mỹ Kim, chỉ là giả tạo, để tạo công ăn việc làm cho dân để không nghĩ đến chuyện nổi loạn chống chính quyền cộng sản. Nhưng những chương trình này không thực tiễn, phí phạm, đưa đến quả bóng địa ốc vĩ đại còn nặng nề hơn cả tại Hoa Kỳ năm 2007 trước đây và sẽ đưa đến khủng hoảng trong tương lai một khi quả bóng này bể tan.

Hơn nữa, Trung Hoa gần đây tuyên bố thả lỏng đồng quan, không cho dính với đồng Mỹ Kim nữa vì bị áp lực nặng nề của Hoa Kỳ. Nhưng việc cho đồng quan còn gọi là nhân dân tệ (renminbi), được tăng giá so với Mỹ Kim, sẽ làm hàng hóa của Trung Hoa khó bán hơn vì giá thành sẽ cao hơn. Các xí nghiệp sống bằng xuất cảng của Trung Hoa sẽ bị ảnh hưởng nặng vì khó bán được hơn và xuất cảng của Trung Hoa, nguồn lợi chính về kinh tế của xứ này sẽ đi xuống.

Nhiều phần chính quyền Trung Hoa sợ thất nghiệp tăng và dân nổi loạn sẽ không dám để tiền quan gia tăng quá nhiều so với Mỹ Kim khi thả lỏng hối xuất. Tuy nhiên Hoa Kỳ và Âu Châu đã mất kiên nhẫn vì sự lũng đoạn của chính quyền Trung Hoa trên thị trường hối đoái trao đổi tiền

tệ nên nếu Trung Hoa tiếp tục kiểm soát, sự trả đũa của Hoa Kỳ và Âu Châu sẽ là đánh thuế nặng trên đồ nhập cảng từ Trung Hoa để bảo vệ thị trường và để bảo vệ các ngành kỹ nghệ không cạnh tranh nổi với hàng hóa của Trung Hoa tạo ra nạn thất nghiệp tăng cao. Ước tính về ảnh hưởng của hàng hóa của Tàu được lợi thế do đồng quan rẻ là đã làm Hoa Kỳ mất đi cả triệu công việc. Điều đó có nghĩa Quốc Hội Hoa Kỳ sẽ ra những đạo luật để đánh thuế đồ Trung Hoa cao nhằm bảo vệ cho dân Hoa Kỳ cả triệu người không bị mất việc!

Một khi điều này xảy ra, Trung Hoa sẽ trả đũa lại và chiến tranh kinh tế do bảo vệ thị trường và bảo vệ công ăn việc làm sẽ xảy ra giữa Hoa Kỳ và Âu Châu với Trung Hoa. Đây chính là giai đoạn chót cho một cuộc Đại Khủng Hoảng kinh tế toàn cầu xảy ra như đã diễn tiến theo đúng vở tuồng này 80 năm về trước trong thời Great Depression.

Tóm lại những sự kiện xảy ra trong khoảng thời gian gần đây cho thấy kinh tế toàn cầu đang trên con đường đi vào suy thoái kinh tế hồi 2 trở lại. Bánh xe của lịch sử đã quay và dù đã biết trước những hậu quả nhờ vào bài học kinh nghiệm 80 năm trước, các chính quyền của các quốc gia tân tiến nhất hiện nay vẫn cúi đầu nhắm mắt để đi vào con dốc trơn trượt đến vực thẳm không đáy của kinh tế này, không thể cưỡng lại được!

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
www.nguyendinhphung.com